

Portret van een landschap in verwarring

Interview van Hans Oerleman met Jeanne van Heeswijk

Een man raakt de weg kwijt in het gebied waar hij geboren en getogen is. Een tuinder begrijpt nog steeds niet dat hij dure grond moest afstaan voor de aanleg van een groenstrook. Een forens is dolblij dat hij later van huis kan nu de files zijn opgelost. En dat allemaal door de komst van de N470.

Weggebruikers en omwonenden hebben allemaal hun eigen verhouding met de nieuwe weg. Kunstenaar Jeanne van Heeswijk liet de afgelopen twee jaar 120 roadmovies van zes minuten maken van automobilisten op de N470. Ze vertellen hoe zij de weg beleven, halen herinneringen op en vertellen wat de verandering voor hen betekent. Dan blijkt al snel dat de N470 evenzoveel beelden oproept als er weggebruikers zijn. Zo is er het jonge gezin dat verhuist van de binnenstad van Delft naar een nieuwe woning op een Vinex-locatie in Berkel met een grote tuin en uitzicht op water en groen. Ze hebben het gevoel 'buiten' te gaan wonen, terwijl voor de autochtone bevolking het buitengebied voorgoed verdwenen is. Zij zien de stad oprukken.

Ieders eigen waarheid

'Zelden veranderde het landschap in zo'n snel tempo en op zo grote schaal als in deze tijd,' zegt Jeanne van Heeswijk. 'Wat in het overloopgebied tussen Delft, Zoetermeer en Rotterdam gebeurt, vindt op veel plaatsen elders in het land plaats. De docufilm *Amnesie van een landschap* gaat over hoe wij in Nederland ingrijpen in de ruimtelijke inrichting en dan vooral over hoe mensen dat beleven. De film spreekt geen oordeel uit, maar maakt de effecten zichtbaar en voelbaar. Het is geschiedschrijving van het hier en nu.'

De schaal van de veranderingen is enorm. Door de Vinex-nieuwbouw verdubbelt het inwoneraantal van kernen als Delfgauw en Berkel. Dan raak je als autochtoon de weg kwijt in je eigen dorp. De één betreurt het verlies van het vrije uitzicht, terwijl de ander dolgelukkig is met zijn nieuwe doorzonwoning. 'De personages in onze film hebben allemaal vanuit hun eigen optiek volkomen gelijk, terwijl hun verhalen en herinneringen soms totaal tegenstrijdig zijn. Dat is het verwarrende. Wat is waar? Wat is de werkelijke betekenis van die nieuwe weg?'

Gat in de herinnering

Een patiënt met amnesie heeft een gat in zijn geheugen. Een stuk uit het verleden is gewist. Dat gat wil hij opvullen door te proberen herinneringen terug te halen of andere herinneringen ervoor in de plaats te stellen. Maar uiteindelijk weet hij niet meer wat echt is gebeurd en wat verzonden herinneringen zijn. Zo'n zelfde tragiek treft het landschap. Wie een paar jaar is weggeweest, herkent niets meer terug en vraagt zich af: 'Hoe was het eigenlijk?'

Amnesie van een landschap sluit aan bij het thema van de kunstmanifestatie Echt Zien. De kijker kijkt door de ogen van een aantal personages naar het landschap en zo openen zich nieuwe perspectieven. Het relativeert de eigen blik, maar schept ook verwarring. Je zal nooit meer op dezelfde manier kijken.